

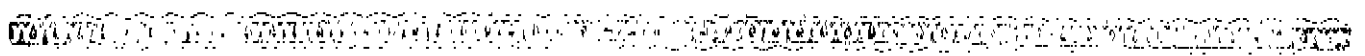
พระราชพิธี

เชิญพระบรมรูปจากพระที่นั่งศิวิไลยมหาปราสาท ประดิษฐาน

ยังปราสาทพระเทพบิดร พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๕ รัชกาล ซึ่งประดิษฐานอยู่ณพระที่นั่งศิวิไลยมหาปราสาทนั้น ยังไม่เหมาะแก่การพระราชพิธี ซึ่งเนื่องด้วยสักการะบูชากราบถวายบังคม จึงโปรดเกล้าฯ ให้ซ่อมแปลงพระพุทธรูปทรงปราสาทในวัดพระศรีรัตนศาสดารามขึ้นเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานนามใหม่ว่า "ปราสาทพระเทพบิดร" แลทรงพระราชอนุสรณ์ถึงโบราณกาล ซึ่งได้ประดิษฐานมหาจักรีบรมราชวงศ์พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจักรีบรมนารถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเป็นปฐมบรมกระษัตริย์ ได้มีพระเดชพระคุณแก่สยามรัฐประเทศ เมื่อมีโอกาสนั้นใดอันหนึ่งที่ต้องแสดงความเชิดชูพระเกียรติคุณเป็นที่ระลึกแห่งพระองค์ ในครั้งนั้นจึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการพระราชพิธีในวันซึ่งเป็นตฤกษ์คล้ายวันซึ่งสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจักรีบรมนารถ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเสด็จกรีธาทัพกลับถึงพระนคร ได้รับอัญเชิญเสด็จครอบครองสยามราชอาณาจักร เป็นปฐมวาระที่พระองค์ดำรงสยามรัฐราชอาณาจักร นับว่าเป็นวันมหามงคลของมหาจักรีบรมราชวงศ์แลสยามประเทศ

อันพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลง
 กรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งยังมีได้บรรจุพระบรมทนต์เข้า
 ไว้ในพระบรมรูปนั้น ก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการพระราชพิธีบรรจุ
 ในครั้งด้วย แลทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีกำหนดการดังนี้

วันที่ ๖ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เวลาเช้าก่อนเที่ยง เจ้า
 พนักงาน ได้ตั้งการพระราชพิธีที่ปราสาทพระเทพบิดร เชิญพระบรม
 รูปแก่พระที่นั่งศิวิไลย์มหาปราสาทมาประดิษฐานไว้ยังปราสาทพระเทพ
 บิดร ถวายทรงสรวมฉลองพระองค์ศรียแลทรงพระแสงเฉพารัชกาลทุก
 พระองค์ ตั้งเครื่องราชสักการ มีต้นไม้มงคลเงินแลเครื่องนมัสการ
 ลงยาราชาวดี ทพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ เครื่องทองทิศแลเครื่อง
 ทองน้อย ไว้เฉพาะพระบรมรูปทุกพระองค์ ตั้งโต๊ะหมู่ทองหน้าพระ
 ราชบัลลังก์พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ เชิญพระไชยวัฒน์ประจำ
 รัชกาลทั้ง ๖ ขึ้นประดิษฐานตั้งเครื่องนมัสการแลพระแท่นทรงกราบ ตั้ง
 อาสนสงฆ์หม่อมหม่อมราชวงศ์วันนาค ตั้งพระราชบัลลังก์กับเกา
 พระบรมวงษ์เฝ้ามุขด้านนอก จัดหมู่ข้าน้อยเป็นท้าวข้างใน แลตั้งสิ่ง
 ต่าง ๆ ไว้พร้อมสรรพ

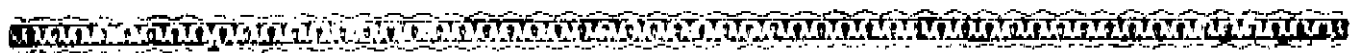
ครั้นเวลา ๕ นาฬิกาหลังเที่ยง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง
 เครื่องเต็มยศทหารมหาดเล็ก ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
 อยู่หัว ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทรงสอดสายสพาสมหาจักรีบรม
 ราชวงศ์ เสด็จออกยกหน้าพระที่นั่งภาณุมาศจรัญญู ประทับพระที่นั่ง
 พุดตาลทองกึ่งกลางราชวัติ เสด็จพระราชดำเนินด้วยขบวนราบใหญ่ไป

คำสั่งของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗

ตามถนนอมรวิถึ เลี้ยวออกประตูพินาศไชยศรี ไปตามถนนจักรจรณีย์
 ทหารกองพระเกียรติยศ อยู่ในสนามข้างประตูหลังวัดพระศรีรัตน
 ศาสดารามพร้อมด้วยแถวธงประจำกอง กระทำวันทยาวัตรแถว
 บรรเลงสรรเสริญพระบารมี เทียบพระราชยานที่เทียบประตูหลังพระ
 อาราม ทรงพระราชดำเนินโดยทางลาดพระบาทเข้าในวัด ขึ้นประทับ
 บนปราสาทพระเทพบิดร ทรงจุดเทียนเครื่องทองน้อยถวายสักการพระ
 บรมรูปพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระ
 พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงบรรจุสุวรรณกรัณท์กถมยาราชาวดี อันทรง
 ไขว่ซึ่งพระบรมทนต์กับพระสุพรรณบัฏจารึกพระบรมนามาภิไธย กับทั้ง
 พระดวงพระบรมราชสมภพ พระดวงบรมราชาภิเษก แลพระดวง
 สวรรคตเป็นปฐมแล้ว ทรงจุดเทียนเครื่องทองน้อย ถวายสักการพระ
 พระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
 พระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมห
 เจษฎาณดินทร์ พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
 ศรีสินทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระรามา
 ธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามลำดับ
 รัชกาล แลทรงบรรจุสุวรรณกรัณท์กถมยาราชาวดี อันทรงไขว่ซึ่งพระ
 บรมทนต์ กับพระสุพรรณบัฏจารึกพระบรมนามาภิไธยกับทั้งพระดวงพระ
 บรมราชสมภพ พระดวงบรมราชาภิเษก แลพระดวงสวรรคตด้วยทุก
 พระองค์ ในขณะนั้นพระสงฆ์ ๕๐ รูป มีสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
 กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหาสมณะ เป็นประธานสวดถวาย

ไชยมงคลคาถา ชาวประโคนฯ ช้องไชย สังข์แตรมโหรีที่กกลองชนะ
 แลเครื่องดุริยดนตรี ทหารกองพระเกียรติยศถวายวันทยาวัช แตรบรรเลง
 เพลงสรรเสริญพระบารมี ทหารบกยั้งปืนพระฤกษ์ มหาฤกษ์ มหา
 ไชย มหาจักร มหาปราบยุค รวม ๑๐ นัดตามกำลังวัน เมื่อทรงบรรจ
 เสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสวมฉลองพระองค์ครุย ทรง
 จูดยุเงินเทียนทองเครื่องสักการ กราบถวายบังคมพระบรมรูปพระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๕ รัชกาล แล้วทรงประเคนไตรสลั้วแพรแด
 ยามแลพระสงฆ์ ๕๐ รูป ซึ่งจะสวดพระพุทธมนต์ ในพระราชพิธี
 พระสงฆ์ออกไปครองไตรเสร็จกลับเข้ามานั่งอาสนตามเดิม พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดเทียนเครื่องแม่สักการทรงศีลแล้ว พระ
 สงฆ์ ๕๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ แลในระหว่างพระสงฆ์เจริญพระพุทธ
 มนต์ พระบรมวงศานุวงศ์ทรงสรวมนถองพระองค์ครุย ทรงจุดเทียน
 รูปกราบถวายบังคมพระบรมรูป แล้วทำทุตถอองธุลีพระบาทได้จุด
 เทียนรูปแลเข้าไปถวายบังคมพระบรมรูปต่อไปตามลำดับ เมื่อพระ
 สงฆ์สวดพระพุทธมนต์จบ สมเด็จพระมหาสมณะถวายอติเรกแด่พระ
 วรวงศ์เธอ กรมหมื่นชนวรสิริวัฒน์ถวายพระพรลากลับแล้ว เวลา ๖ นา
 พีกา ๕๐ นาทีหลังเที่ยง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกจาก
 ปราสาทพระเทพบิดร ทรงพระราชดำเนินไปตามทางลาดพระบาท มา
 ประทับพระราชยานที่เทียบประตูหลังพระอาราม เสด็จพระราชดำเนิน

กลับโดยขบวนรถไฟใหญ่ตามทางเดิม เสด็จขึ้นพระที่นั่งภาณุมาศจรัส
 วันที่ ๑๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เวลา ๑๐ นาฬิกา ก่อน
 เที่ยง โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา
 ภาณุพันธุวงศ์วรเดช เสด็จต่างพระองค์ยังปราสาทพระเทพบิดร ทรง
 จุดเทียนรูปเครื่องทองทิศ แลเครื่องทองน้อยถวาย สักการพระบรมรูป
 แล้ว ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการทรงศีล พระสงฆ์ถวายพรพระ จบ ทรง
 ประเคนอาหารภัตตรเลี้ยงพระสงฆ์ พระบรมวงศ์ทรงประเคนต่อไป พระ
 สงฆ์รับพระราชทานฉันเสร็จ ทรงประเคนหมากพลูรูปเทียนใบวัตถุ
 ปัจจัยไทยธรรม พระสงฆ์ถวายคาถาอนุโมทนาเสร็จแล้ว เจ้าพนักงานตั้ง
 บายศรีแก้ว บายศรีทอง บายศรีเงิน เครื่องสมโภช พาหนต์เบ็ก
 แวน ข้างมูลล่อองรูปพระบาทรับแว่นเวียนเทียนสมโภชพระบรมรูป
 แลพาหนต์ถวายเจิมที่พระบรมรูปแล้ว เสร็จการพระราชพิธี

อนึ่งในวันที่ ๑๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ นี้ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตแก่ผู้ที่มีความปราถนาจะ
 กราบถวายบังคมพระบรมรูปก็ให้เข้ามาถวายบังคมได้

ครั้นเวลา ๑๐ นาฬิกา ก่อนเที่ยง ข้าราชการผู้น้อยตามกระทรวงแล
 กรมต่าง ๆ ทั้งประชาราษฎร์ได้นำดอกไม้รูปเทียนมากระทำสักการบูชา
 กราบถวายบังคมพระบรมรูป ดูล้นหลามเนื่องไปจนถึง ๖ นาฬิกา หลัง
 เที่ยงตลอดจนหมดเวลา